Länsstyrelsen
Gävleborg

Naturvårdsenheten

Se sändlista

BILDANDE AV LAGGARBOMYRANS NATURRESERVAT

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsats på karta enligt bilaga 1 och 2, med de gränser som slutligen märks ut i fält, som naturreservat. Naturreservatets namn ska vara Laggarbomyrans naturreservat.

För att tillgodose och uppnå syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se Föreskrifter för naturreservatet samt karta i bilaga 3).

Slutligen fastställer länsstyrelsen med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skötselplan enligt bilaga 4 för naturreservatets långsiktiga vård. Förvaltare för naturreservatet ska vara länsstyrelsen.

Förevarande beslut träder i kraft när det vinner laga kraft. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Föreskrifterna enligt punkten C om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet och om ordningen i övrigt inom naturreservatet träder dock i kraft den dag som framgår av kungörelsen i länets författningssamling, och dessa föreskrifter gäller därvid enligt 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken omedelbart, även om de överklagas.

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Laggarbomyrans naturreservat
NVR-id:	21–2045655
Kommun:	Sandviken
Lägesbeskrivning:	Naturreservatet är beläget ca 2 km söder om Österfärnebo. Se bifogad översiktskarta (bilaga 2)
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM):	E: 599182 N: 6684160
Gräns:	Se bifogad beslutskarta (bilaga 1), gränsen är markerad med den svartstreckade linjen
Fastigheter:	
Markägare:	Staten genom Naturvårdsverket
Areal (från VIC Natur):	Total areal 171 ha Landareal 97,4 ha Produktiv skogsmark 39 ha Därav naturskog* 27,3 ha *Areal från länsstyrelsens naturskogsinventering
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Friluftsliv:	Området är av litet intresse för friluftslivet.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara den biologiska mångfalden och att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer i ett för Nedre Dalälven representativt område.

De värdefulla livsmiljöerna älvängar, våtmarker, vattenområden och lövrika och svämskogar samt de typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för dessa livsmiljöer i nedre dalälvsregionen ska ha gynnsamt tillstånd*.

* Gynnsamt tillstånd (på objektsnivå) är jämförbart med begreppet gynnsam bevarandestatus. Vad som menas med gynnsam bevarandestatus definieras i 16 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.
** Arter upptagna i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, det s.k. art- och habitatdirektivet, eller i rådets

Strukturer som gamla grova träd, död ved och hävdade älvängar skall förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.

Den skyddsvärda arten strandskinnlav ska ha gynnsamt tillstånd.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och arbetsföretag i området förhindras.
- De gamla älvängarna förhindras växa igen med träd och buskar
- Lövgynnande skötsel genomförs i områdets lövdominerade skogar
- Barrskogen i området lämnas för fri utveckling
- Skötselåtgärder för att gynna strandskinnslav genomförs vid behov

Skäl för beslutet

Området utgörs av vidsträckta vattenområden omgärdade av översvämningspåverkade våtmarksområden, äldre tiders älvängar och lövrika skogsholmar vilka utgör viktiga biotoper för områdets rika och varierade flora och fauna.

De största hoten mot de värdefulla naturmiljöerna och den biologiska mångfalden i området är skogsbruk och exploatering. Att bilda naturreservat av området innebär också förbättrade möjligheter till restaurering och skötsel av ingående naturtyper.

Föreskrifter för naturreservatet

Föreskrifterna under A och C nedan utgör inte hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, som framgår av föreskrifterna B1-B6 nedan och som preciseras i fastställd skötselplan. Inte heller utgör föreskrifterna hinder för länsstyrelsen eller av länsstyrelsen utsedd uppdragstagare att utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv inom naturreservatet.

Föreskrifterna utgör efter tillstånd från länsstyrelsen inte hinder för normalt underhåll av ledning.

direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar, det s.k. fågeldirektivet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,

2. uppföra eller anlägga byggnad, brygga, bro, mast, antenn, torn, campingplats, luft- eller markledning, stängsel, hägnad annat än för hållande av betesdjur eller annan anläggning,

3. anlägga väg, stig, vandringsled eller parkeringsplats,

4. bedriva vattenverksamhet, som t.ex. att utföra vattenreglering eller leda bort vatten,

5. bedriva täkt, anordna upplag, borra, mejsla, måla, spränga, gräva, schakta, dämma, tippa, fylla ut, dika, dikesrensa, muddra, eller på annat sätt skada mark och block,

6. bedriva mineralutvinning,

7. använda eller sprida kemiska och biologiska bekämpningsmedel, kalk, gödselmedel eller växtnäringsämnen,

8. framföra motordrivet fordon på land

9. framföra motorbåt i högre hastighet än 12 knop

10. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,

11. plantera in eller sätta ut växt- eller djurart,

12. upplåta mark för organiserade tävlingar,

13. upplåta mark för militära övningar,

Föreskriften 4 ovan utgör inte, efter tillstånd från Länsstyrelsen, hinder för rensning av Laggarboån till förutvarande djup och läge.

Föreskriften 8 ovan utgör inte hinder för älgdragare eller liknande som behövs för uttransport av större vilt från området vid den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske på så sätt att skador på mark och vegetation minimeras.

Föreskrift 10 ovan utgör inte hinder för jaktlagets uppsättning av tillfälliga skyltar i samband med den jakt som är tillåten i reservatet.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktigas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla följande intrång.

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.

3. Genomförande av återkommande naturvårdsinriktade skötselåtgärder, t.ex. röjning av gran, för att gynna lövträd i föreskriftsområde 1 enligt karta, bilaga 3.

4. Genomförande av återkommande skötselåtgärder som bete, slåtter, röjning av vedartad igenväxningsvegetation och fräsning av tuvor i föreskriftsområde 2 enligt karta, bilaga 3.

5. Genomförande av återkommande skötselåtgärder för att gynna strandskinnlaven, t ex stängsling mot bäver eller bete.

6. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon på land,

2. framföra motorbåt i högre hastighet än 12 knop,

3. ta ved, eldning är endast tillåten med tillhandahållen eller medhavd ved,

4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar,

5. skada, plocka eller samla in växter, svampar och lavar,

6. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt skada eller störa djurlivet,

7. medföra hund som inte är kopplad eller annat okopplat husdjur,

8. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,

9. skada fast föremål eller ytbildning, så som att omlagra eller bortföra sten, gräva, eller därmed jämförligt,

10. använda området för organiserade tävlingar,

11. använda området för militära övningar,

12. bedriva jakt på fågel.

Föreskriften 5 ovan gäller med undantag för plockning för eget behov av sådana bär, matsvampar och växter som inte rödlistade.

Föreskrifterna 1, 6 och 7 ovan utgör inte hinder för innehavare av särskild rätt i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet.

Föreskrift 6 utgör inte hinder för tillåtet fiske.

Ärendets beredning

År 1980 lade Naturvårdsverket tillsammans med länsstyrelserna fram en naturvårdsplan för Nedre Dalälven. I planen beskrivs och naturvårdsklassas alla delområden av Nedre Dalälven. Istaön med omland är ett av dessa områden som bedömts ha högsta värde för såväl naturvården som för det rörliga friluftslivet. Eftersom det ligger i anslutning till och delvis omfattas av Färnebofjärden, föreslog Naturvårdsverket i sin nationalparksplan 1989 att området skulle ingå i Färnebofjärdens nationalpark. Av olika skäl kom inte Istaområdet med i parken. Naturvårdsmyndigheterna var emellertid ense om att området ändå borde skyddas och i så fall som naturreservat.

Länsstyrelsen påbörjade därefter utredningen för reservatsbildning med att upprätta förslag till beslut och skötselplan samt föreskrifter för det planerade reservatet omfattande området från Fängsjön i norr till och med Strångnäs i söder. Med förslaget som grund upprättade Länsstyrelsen reservatsförslag för området söder om landsvägsbron över Laggarboån. Denna del av området beslutade Länsstyrelsen om naturreservat, benämnt Ista naturreservat, den 20 april 2000.

I februari 2000 kontaktades markägarna inom det planerade naturreservatet Laggarbomyrans naturreservat för information om Länsstyrelsens planer för området. I början av 2002 inleddes förhandlingar med markägarna samtidigt som värdering av området genomfördes. Förhandlingar om ersättning har pågått sen 2003 varvid även vissa mindre gränsjusteringar har genomförts efter synpunkter från markägarna. 2006 köpte Naturvårdsverket fastigheten Nässja 12:19.

På grund av omfattande problem med mygg och frågan om myggbekämpning i området, avstannade reservatsbildningsprocessen i området. Omfattningen av statens markinnehav gör nu att beslut om naturreservat tas för fastigheten Nässja 12:19. Resterande del av området läggs till vid senare tillfälle.

Förbudet mot att avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörda fastigheter. Överenskommelse om ersättning enligt 34 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och enligt 31 kap. miljöbalken har därför träffats med berörda sakägare.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, har Länsstyrelsen gjort bedömningen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Beslut och skötselplan har skickats på remiss till sakägare, myndigheter och övriga. Följande synpunkter inkom:

- Skogsstyrelsen och Västra Gästriklands samhällsbyggnadsförvaltning tillstyrker förslaget.
- SGU har inga synpunkter på förslaget
- Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker förslaget och påpekar att området även är ett nationellt värdefullt vatten, som har bäring på miljömålet ” levade skogar”.
- som är markägare till angränsande marker framför synpunkter att markägare ska tillfrågas, att beskrivningen av området är förskönande, att det är konstigt att Fängsjöns vatten ingår, att namnet på området är Skommarmossen samt att inga diskussioner förts om utloppsdiken.

<u>Kommentarer och justeringar med anledning av yttranden:</u>

Havs- och Vattenmyndighetens synpunkter har inarbetats i förslaget. Vad gäller synpunkter så är det område som ingår i beslutet ägt av staten. De diken som finns i området ligger utanför detta reservats

gränser. Även i övrigt lämnas synpunkterna från utan åtgärd inom ramen för detta beslut. När arbetet går vidare med resterande del av Laggarbomyran kommer markägarna att kontaktas, diken diskuteras såväl som namn på område och andra detaljer i beslutets utformning.

Länsstyrelsens motivering av beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 1 § andra stycket miljöbalken ska densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Enligt 7 kap. 4 § första stycket miljöbalken får länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken, följer att det i beslutet ska anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet. Enligt paragrafens tredje stycke får länsstyrelsen meddela beslut om nya inskränkningar eller nya skäl för naturreservat om det behövs för att uppnå syftet med skyddet.

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång om det behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken skall länsstyrelsen vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel skall hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Enligt 7 kap. 30 § första stycket miljöbalken jämfört med 22 § första meningen förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får länsstyrelsen meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Beskrivning av området

Naturreservatet är beläget kring Färnebofjärden vid Dalälven. Det flacka landskapet här är en rest av en urgammal helt nederoderad bergyta som

ingår i det så kallade subkambriska peneplanet. Peneplanet täcks här av lösa avlagringar i form av morän och älvsediment samt av Enköpingsåsen, en rullstensås som löper i nord-sydlig riktning och bryter den flacka terrängen. Ett stort våtmarksområde breder ut sig runt Laggarboån och vid Fängsjöns utlopp i Istasjön.

Naturreservatet domineras av översvämningspåverkad ängs- och kärrmark samt lövrik strand- och fastmarksskog. Ängsvegetationen utgörs främst av grenrör, gråstarr, vattenklöver, videört, kråkklöver, kabbeleka, kärrsilja, fackelblomster m.fl.

De vidsträckta älvängarna hade förr stor betydelse som slåttermark. En översiktskarta från 1855 visar att nära nog all mark som idag är översvämningspåverkad älväng vid den tiden utgjorde brukad ängsmark. Den årliga näringstillförseln från älvvattnet gav en hög produktion av starr, gräs och örter med högt näringsinnehåll. Sedan hävden upphört har kärren börjat växa igen med bl.a. björk och viden. Ängsmarkerna hålls däremot öppna genom de årliga översvämningarna.

På flera ställen utmed sjöstränderna växer strandskog som domineras av asp och björk. På några ställen, framförallt på Turholm är denna nästan opåverkad av skogsbruk. I den svämpåverkade strandskogen växer en rad rödlistade arter av epifytiska lavar. Till dessa hör bl.a. den sällsynta strandskinnlaven som här har några av sina rikaste förekomster i Dalälvsområdet och därmed i landet som helhet.

Området ligger inom trakten Färnebofjärden - kalkområdet som i ”Strategi för formellt skydd av värdefulla skogar i Gävleborgs län” är en utpekad värdetrakt för torr frisk gran- och barrblandskog, torr frisk löv och lövblandad skog, fuktig barrblandskog och fuktig löv och lövblandad skog.

Bedömning

Området behöver skyddas för att tillgodose behovet av långsiktigt skydd av värdefulla våtmarksmiljöer och av orörda skogsområden med dess djur och växter. Vattenområdet är utpekat som nationellt särskilt värdefullt vatten. Skyddet bidrar därmed till att uppfylla miljömålen ”myllrande våtmarker”, ”levande skogar”, ”ett rikt växt och djurliv” samt miljömålet ”levande sjöar och vattendrag”. Området är ett bra exempel på den typ av områden som ska prioriteras enligt Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för formellt skydd av skog i Gävleborgs län (Länsstyrelsens rapport 2006:19-21).

Enligt kommunens översiktsplan (1990) ingår naturreservatet i område med stora naturvärden, Dalälvsområdet. Länsstyrelsen bedömer att naturreservatet inte motverkar intentionerna i översiktsplanen.

Naturreservatet ingår i Nedre Dalälvsområdet vilket är klassats som riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt Miljöbalkens 3 kap 6 §.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Det är därför enligt länsstyrelsens bedömning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Att så sker bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenområdena enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Vid denna avvägning, enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, har länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Länsstyrelsen menar att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som gjorts i rätten att använda mark- och vattenområden är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som krävs för att uppnå syftet med naturreservatet.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för den biologiska mångfalden och för allmänheten är så stora att de överväger de negativa effekter som kan uppstå för allmänheten och för berörda fastighets- och sakägare.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte (7 kap. 26 § miljöbalken). Enligt 7 kap. 7 § sista stycket miljöbalken gäller att beslut om dispens får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Länsstyrelsen ska bedriva tillsyn över naturreservatet. I tillsynen ingår att tillse att reservatsföreskrifterna följs.

Av 29 kap. 2 och 2 a §§ miljöbalken följer bland annat att det kan medföra straffansvar att orsaka skada i eller bryta mot föreskrift som meddelats för ett naturreservat.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom naturreservatet syftar till att bevara biologisk mångfald ska eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas. Bestämmelserna i 5, 6 och 10 §§ skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas inom naturreservatet.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 6.

Beslutet har fattats av landshövdingen Per Bill. I ärendet, som har handlagts och föredragits av enhetschef Ann Gudéhn, har även biologerna Pernilla Hansson och Linda Svensson samt jurist Ann-Charlotte Nyman deltagit.

Per Bill

Ann Gudéhn

Bilagor:

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Föreskriftskarta
4. Skötselplan
5. Sändlista
6. Hur man överklagar

Länsstyrelsen Gävleborg

Tillhör beslut
2016-12-14

Dnr 511-6551-11
81-217

Bilaga 1

Laggarbomyrans naturreservat
Beslutskarta

Bakgrundskarta: Terrängkartan

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6684160 E :599182

Skala 1:25 000

0 125 250 500 750 1 000 Meter

Beslutskarta för Lagggarbomyrans naturreservat
Gränsen är ännu inte inmätt i fält

Gräns för naturreservatet

N

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	010-225 10 00	010-225 11 50	gavleborg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen Gävleborg

Tillhör beslut
2016-12-14

Dnr 511-6551-11
81-217

Bilaga 2

Laggarbomyrans naturreservat
Översiktskarta

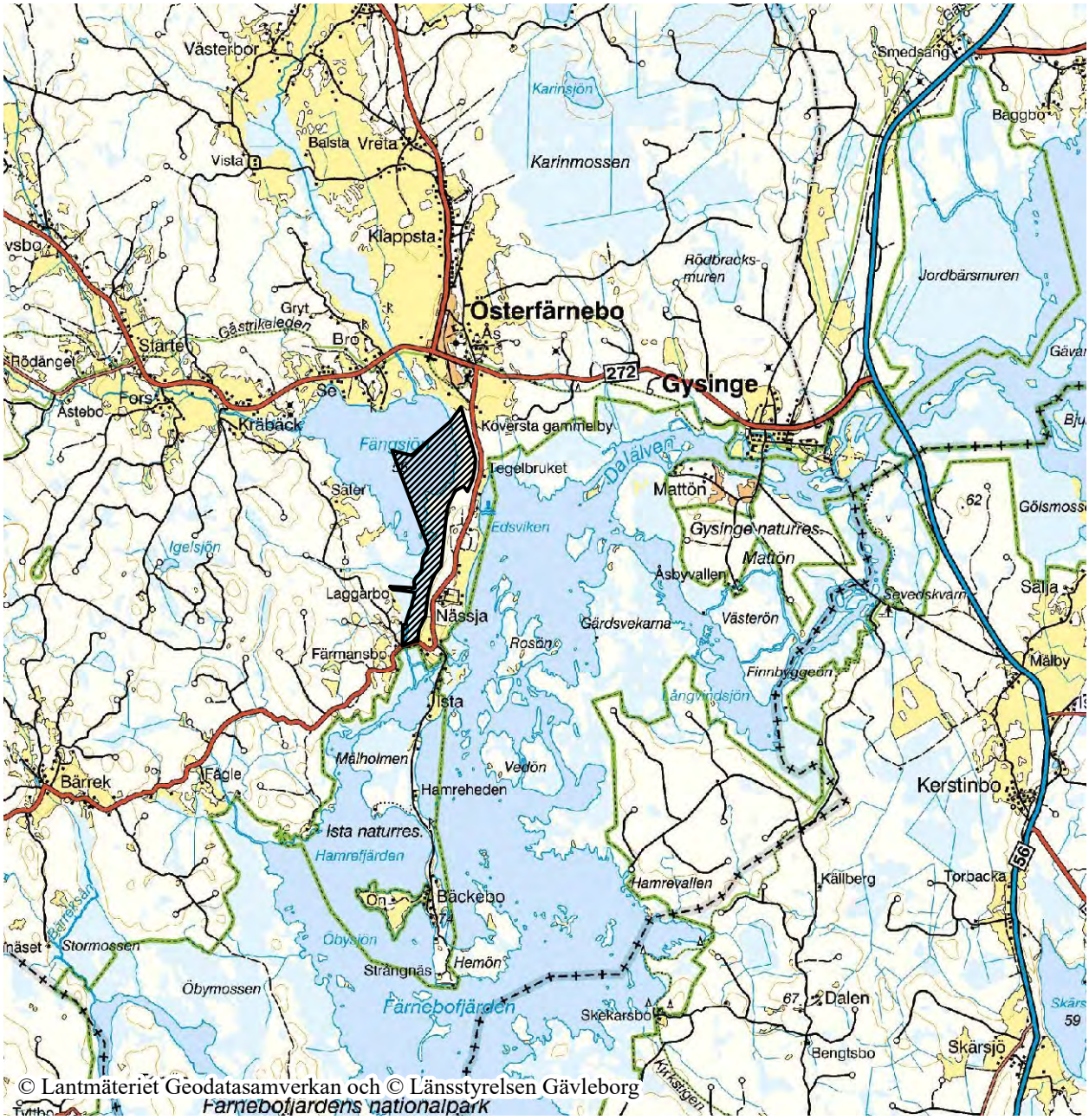

© Lantmäteriet Geodatasamverkan och © Länsstyrelsen Gävleborg

Bakgrundskarta: Vägkartan

Skala 1:100 000

0 0,5 1 2 3 4 5 Kilometer

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6684160 E: 599182

Laggarbomyrans naturreservat

N

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	010-225 10 00	010-225 11 50	gavleborg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen Gävleborg

Tillhör beslut
2016-12-14

Dnr 511-6551-11
81-217

Bilaga 3

Laggarbomyrans naturreservat
Föreskriftskarta

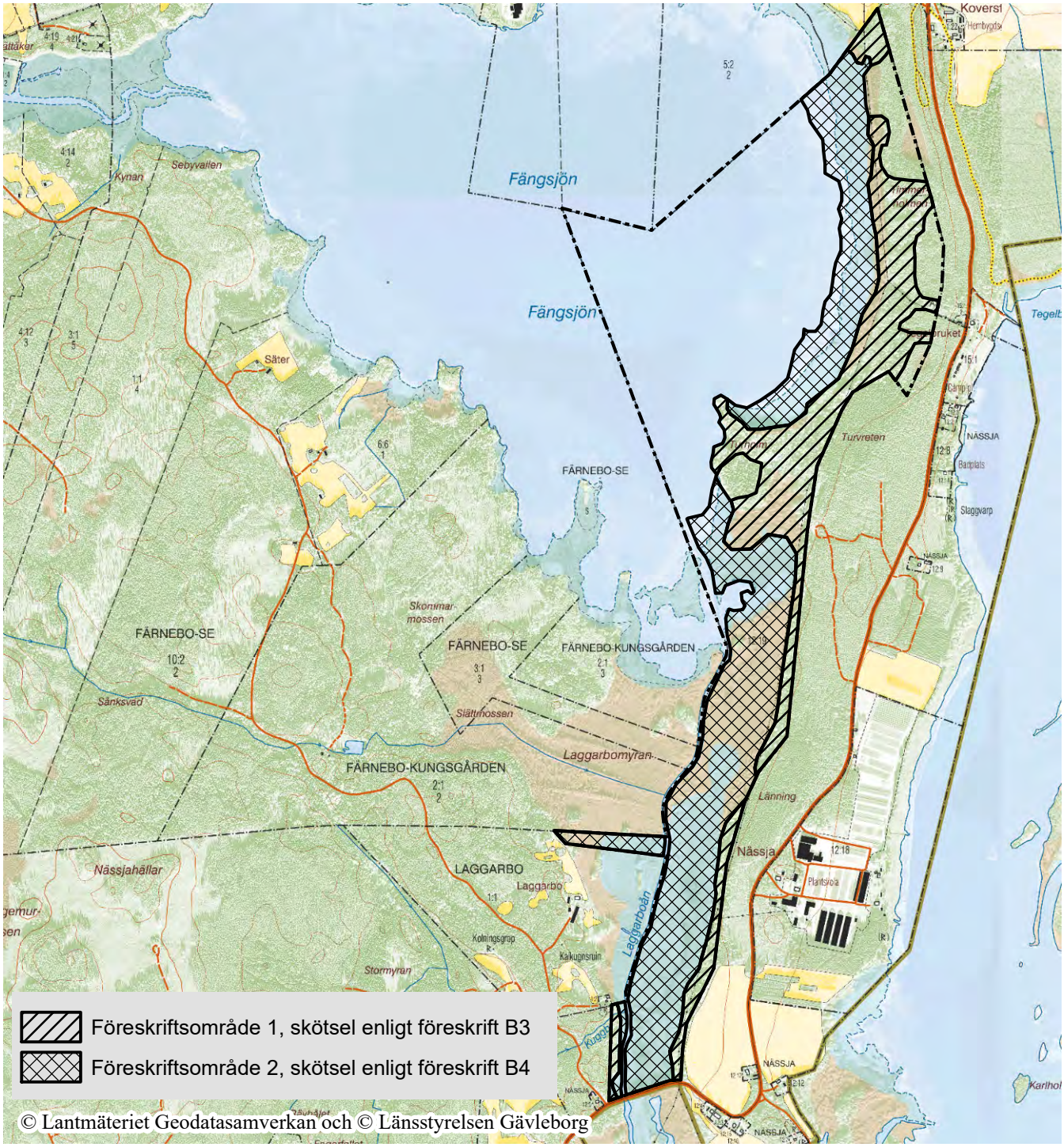

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6684160 E: 599182

Skala 1:20 000

0 100 200 400 600 800 1 000 Meter

Föreskriftskarta för Laggarbomyrans naturreservat
Gränsen är ännu inte inmätt i fält

Gräns för naturreservatet

Fastighetsgränser

N

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	010-225 10 00	gavleborg@lansstyrelsen.se

Naturvårdsenheten

Se sändlista

SKÖTSELPLAN FÖR LAGGARBOMYRANS NATURRESERVAT

BESKRIVNINGSDEL

I skötselplanen anges målen med naturreservatet och de ska ligga till grund för dess vård och skötsel. Naturreservatet ska utmärkas genom förvaltarens försorg enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

1. Beskrivning av bevarandevärdena

1.1 Administrativa data

Objektnamn	Laggarbomyrans naturreservat
NVR-id	21–2045655
Län	Gävleborg
Kommun	Sandviken
Arealer (från VIC Natur):	Total areal 171 ha Därav landareal 97,4 ha Produktiv skogsmark 39 ha Naturskog* 27,3 ha *Areal från Länsstyrelsens naturskogsinventering
Naturtyper enligt Natura 2000: (Från NNK)	Mindre vattendrag (3260): 1,4 ha Öppna mossar och kärr (7140): 21,3 ha Svämlövskog (9750): 13,4 ha Obestämd lövskog (9810): 8,1 ha

	Taiga/näringsrik granskog (9010/9050): 1,5 ha
Prioriterade bevarandevärden: Markslag	Skog och våtmarker
Naturtyper	Översvämmningspåverkade äldre älvängar och strandskogar.
Strukturer	Död ved, grova lövträd
Växt- och djursamhällen	lavflora
Arter	Lavar: Strandskinnlav *(Leptogium rivulare)*
Bebyggelse och anläggningar	En kraftledning går genom området. I övrigt finns inga anläggningar.

1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning
De vidsträckta älvängarna i hela Nedre Dalälvsområdet hade förr stor betydelse som slåttermark. En översiktskarta från 1855 visar att nära nog all mark som i dag är översvämningspåverkad älväng vid den tiden utgjorde brukad ängsmark. Den årliga näringstillförseln från älvvattnet gav en hög produktion av starr, gräs och örter med högt näringsinnehåll. Sedan hävden upphört har kärren börjat växa igen med bl. a. björk och viden. Ängsmarkerna däremot hålls öppna genom de årliga översvämningarna. På flera ställen utmed stränderna växer strandskog som domineras av asp och björk. På några ställen, framför allt på Turholm är denna mycket lite påverkad under senare tid. I äldre tider var sannolikt all skog i området mer eller mindre påverkad då den var relativt lätt åtkomlig.

Ett tämligen extensivt skogsbruk har tidigare bedrivits i huvuddelen av naturreservatet.

1.3 Områdets bevarandevärden
1.3.1 Biologiska bevarandevärden
Naturreservatet domineras av översvämningspåverkad ängs- och kärrmark samt lövrik strand- och fastmarksskog. Tillsammans utgör dessa områden viktiga biotoper för områdets rika och varierade flora och fauna.

Vegetationen på ängs- och kärrmarken utgörs främst av grenrör, gråstarr, vattenklöver, videört, kråkklöver, kabbeleka, kärrsilja, fackelblomster m.fl.

Sjön och de öppna våtmarkerna är en betydelsefull fågellokal för såväl rastande som häckande fåglar. Området är en viktig rastplats för sångsvan.

Den översvämningspåverkade strandskogen domineras av asp, björk och sälg. Här återfinns tillsammans med en rad andra epifytiska lavar, den rödlistade strandskinnlaven (EN) som är starkt hotad. Nuvarande vattenståndsfluktuationer bibehåller i stor utsträckning lövdominansen i området på bekostnad av barrskogen.

1.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden
Laggarbomyran ligger i ett område som varit befolkat och påverkat av människan under mycket lång tid. Järnframställning och bearbetning har en lång historik i området. På Istaåsen och kring Laggarbomyran har hittats olika kultur- och fornminnen som exempelvis smideslämningar, kalkugnar, förhistoriska gravar men också mer sentida lämningar som kolbottnar och tjärdalar.

1.3.3 Geovetenskapliga bevarandevärden
Reservatsgränsen går delvis längs med en del av Istaåsen som utgörs av en väl markerad nord-sydgående rullstensås.

1.3.4 Bevarandevärden för friluftsliv
Området i stort är av litet intresse för friluftslivet men i kanten mot Laggarbomyran kan man på våren på ett mycket lättillgängligt sätt betrakta stora grupper av rastande sångsvan ute på myren.

Koversta gammelby, på åsen strax utanför reservatet, är idag en mycket välbesökt hembygdsgård som beskriver den äldre tidens kulturlandskap i Nedre Dalälvsområdet.

1.4 Källförteckning
JO Hermansson 1993, 1995, Inventering av kryptogamer i Nedre Dalälvsområdet
Rödlistade arter i Sverige 2015, ArtDatabanken SLU, Uppsala, 2015

PLANDEL

2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder
Naturreservatet är indelat i 4 skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras. Skötselområdena är:

1: Barrdominerad skog, sjö och vattendrag med fri utveckling
2: Lövdominerad svämskog med lövgynnande skötsel

3: Våtmarker med viss skötsel
4: Friluftsliv

Skötselplanens skötselområde 1: Barrdominerad skog, sjö och vattendrag med fri utveckling, 77 ha

Skogen i den västra remsan längs gränsen domineras av 80-90-årig tall på fuktig mark med stort inslag av klen björk. Bitvis är det ganska bördigt med grova träd och inslag av gran. Här finns också en liten trädbevuxen myr med senväxta tallar. Barrskogen på Turholm består av grandominerad, produktiv skog med inslag av asp, björk och tall på frisk moränmark. Beståndsåldern är ca 100 år. Det är allmänt med död ved, främst i form av lågor av olika dimensioner.

Målbild
Skogen är naturskogsartad, flerskiktad och innehåller strukturer som gamla träd, torrakor och lågor. I skogen finns goda förutsättningar för typiska naturskogsarter. Skogen utvecklas fritt genom naturlig dynamik och naturliga processer

Skötselåtgärder
Inga skötselåtgärder planeras i området.

Skötselplanens skötselområde 2: Lövdominerad svämskog med lövgynnande skötsel, 34 ha

Skötselområdet består av lövdominerad svämskog. Trädskiktet domineras starkt av asp och björk, övriga förekommande trädslag är tall, gran, sälg, jolster, trädformig rönn, alm, hägg och ek. Det finns gott om välväxta och grova aspar i området. Skogen är relativt likåldrig, troligen kring 80-90 år. Bitvis är det allmänt med död ved, främst i form av lågor och högstubbar av löv. Den starkt hotade strandskinnlaven förekommer på ett flertal grova aspar på Turholmen.

Målbild
Svämskogen utgörs av lövskog och uppvisar stor variation i ålder och trädslag samt en god tillgång på gamla grova lövträd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Förekomsten av strandskinnslav ska inte minska.

Skötselåtgärder:
Kontinuerlig röjning av inväxande gran i hela skötselområdet. I det område som vid en naturlig vattenregim skulle ligga inom översvämningszonen tillåts ingen granföryngring. I högre liggande delar begränsas föryngring av gran. Aspar med strandskinnslav ska vid behov skyddas så att de inte fälls av bäver eller liknande. Eventuellt kan också andra åtgärder, såsom bete under kortare perioder bli aktuella.

Skötselplanens skötselområde 3: Våtmarker med viss skötsel, 60 ha

Våtmarkerna utgörs av översvämningspåverkade kärr och älvängar som tidigare till stora delar varit brukade ängsmarker. Den årliga näringstillförseln från älvvattnet gav en hög produktion av starr, gräs och örter med högt näringsinnehåll. Sedan hävden upphört har kärren börjat växa igen med bl.a. björk och viden. Ängsmarkerna hålls däremot öppna genom de årliga översvämningarna.

Målbild
Våtmarkerna har en karaktär av hävdad älväng. Området är öppet utan buskar.

Skötselåtgärder:
Återkommande röjning av vedartad igenväxningsvegetation på idag övervägande öppna ytor genomförs. Eventuellt återtas hävden på de öppna våtmarkerna genom exempelvis bete och/eller slåtter. Restaurering kan också göras på idag mer igenväxta ytor genom borttagning av sly och buskar samt fräsning av tuvor och därefter återupptagen hävd.

Skötselplanens skötselområde 4: Information och Friluftsliv

Området i stort är av litet intresse för friluftslivet men i kanten mot Laggarbomyran kan man på våren på ett mycket lättillgängligt sätt betrakta stora grupper av rastande sångsvan ute på myren.

Bevarandemål:
- Naturreservatets gränser ska vara tydligt markerade.
- Minst en väl underhållen informationsskylt med beskrivning av naturreservatet ska finnas

Skötselåtgärder:
Områdets gräns markeras och underhålls vid behov.

Informationstavla sätts upp på föreslagen eller alternativ plats, se föreslagen placering i skötselområdeskarta.

3. Uppföljning
Mer information om Länsstyrelsens uppföljning finns i ”Uppföljning av skyddade områden i Gävleborgs län – policy och översiktlig plan 2012” samt i Naturvårdsverkets rapport 6397 från 2010 ”Uppföljning av skyddade områden i Sverige”.

3.1 Uppföljning av skötselåtgärder
Länsstyrelsens personal eller andra av länsstyrelsen anlitade entreprenörer ansvarar för dokumentation och rapportering av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning och utvärdering av genomförda skötselåtgärder sker.

3.2 Uppföljning av bevarandemål
Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs och det beskrivs i en separat uppföljningsplan för Laggarbomyran.

3. Uppföljning

3.1 Uppföljning av skötselåtgärder
Länsstyrelsens personal eller andra av länsstyrelsen anlitade entreprenörer ansvarar för dokumentation och rapportering av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning och utvärdering av genomförda skötselåtgärder sker.

4. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Frekvens	Prioritering	Finansiering
Markering och underhåll av naturreservatets gränser	Initialt och därefter vid behov	Naturreservatets gräns		1	Skötsel-anslaget
Informationsskylt sätts upp och underhålls	Initialt och därefter vid behov	Se föreslagen placering i karta på sid 7		1	Skötsel-anslaget
Röjning av granföryngring	Initialt och återkommande	Skötselområde 2	Vid behov	1	Skötsel-anslaget
Skydda aspar med strandskinnlav mot bäver	Vid behov	Skötselområde 2	Vart 5:e år	1	Skötsel-anslaget
Röjning av vedartad igenväxningsvegetation	Initialt och därefter vid behov	Skötselområde 3	Vid behov	1	Skötsel-anslaget
Bete och/eller slåtter	Årligen	Skötselområde 3	Årligen	2	Skötsel-anslaget/ miljöstöd
Restaurering av igenväxta ytor	Efter prioritering	Skötselområde 3		3	Skötsel-anslaget

5. Revidering

Skötselplanen gäller tillsvidare, men bör löpande ses över och revideras vid behov. Om inte tidigare kan det vara lämpligt att revidera skötselplanen om ca 15 år.

Postadress Länsstyrelsen, 801 70 Gävle
Besöksadress Borgmästarplan
Telefon 010-225 10 00
Fax 010-225 11 50
Webbadress www.lansstyrelsen.se/gavleborg
E-post gavleborg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

Laggarbomyrans naturreservat
Skötselområdeskarta

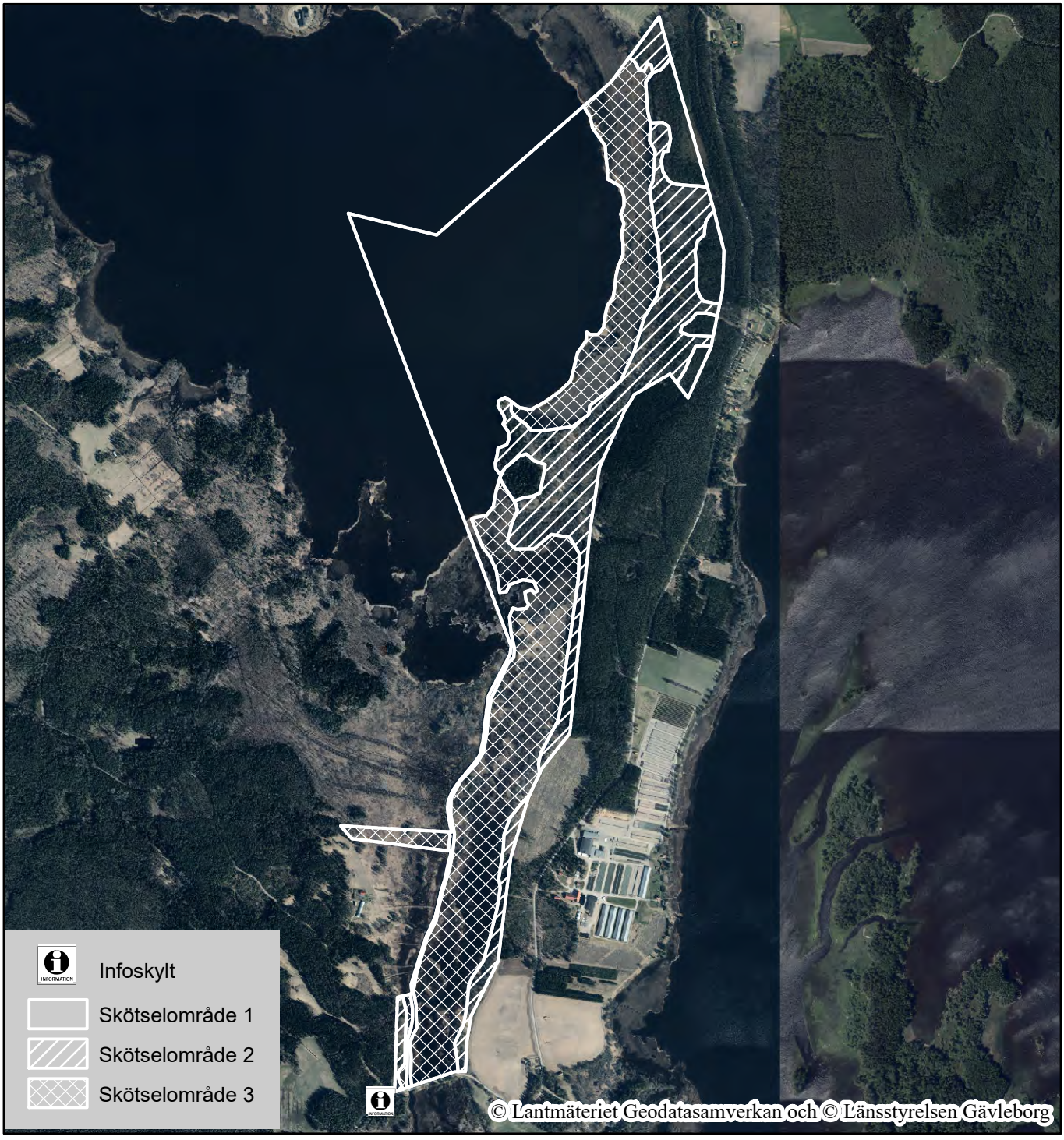

Bakgrundskarta: Ortofoto

Skala 1:20 000

0 125 250 500 750 1 000 Meter

Karta tillhörande skötselplan för Laggarbomyrans naturreservat
Gränsen är ännu inte inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6684160 E: 599182

N

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	010-225 10 00	010-225 11 50	gavleborg@lansstyrelsen.se